

— 't Is nog lang zei Stans. Wat gaan we nu doen ?

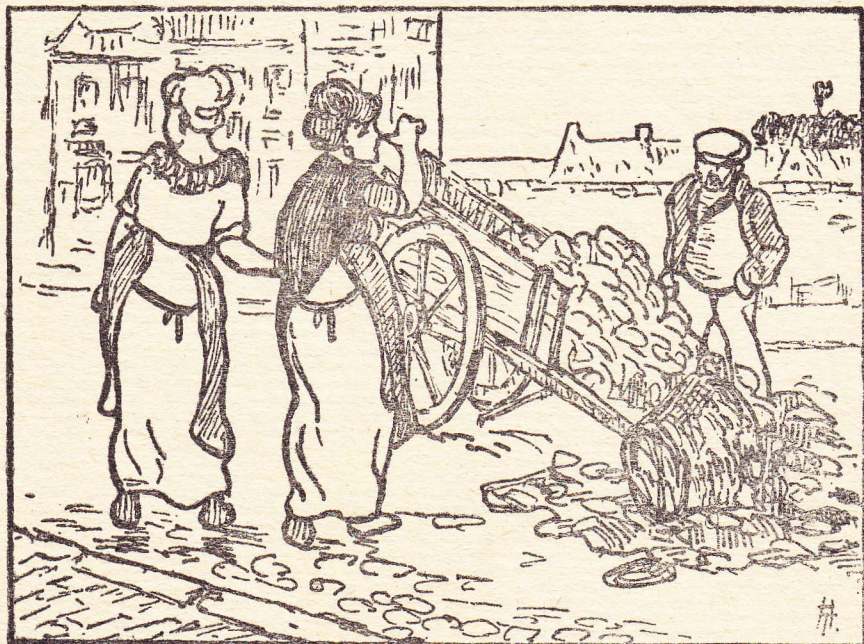
— Hier blijven riep Frans.

Hij vond het pezierig aan de dokken.

— 't Duurt nog meer dan vijf uren.

— Ehwel, ik blijf hier ! zei moeder. De boot kan vroeger komen ook.

— Ja, misschien wel om één uur, meende Frans.

Hi ! sarde Frans' moeder. Ze maakte een langen neus, (blz. 17)

— Maar later ook, hernam Stans.

— 't Is gelijk, ik blijf hier ! sprak moeder.

— Ik dan ook.

En ze bleven. In een herberg aten ze droge haring, scholletjes, garnalen ; in een winkel kochten ze koeken en taartjes ; ze dronken koffie en bier.

't Was een goede dag, meende Frans. Hij had voortdurend honger.

— Geen honger lijden, zei moeder. 'k Heb geld in mijn zak en vader brengt er ook meê.

— Moeder een koek... Moeder ik heb dorst... Moeder 'k heb goesting in garnaal... Moeder ik zou wel een scholletje lusten... Moeder, zie eens welke lekkere karamels.

Frans werd nooit moe van vragen.

— Gij hebt een buik als een graanzak, geloof ik, zei Stans.

De jonge keek ook naar de groote en kleine booten. De dokwerkers hadden 't niet gemakkelijk. Ze werkten, dat ze zweetten.

— Daar gaat Miel uit onze straat, zei Frans. Die is de sterkste van heel de wereld, hij kan onder elken arm een zak kolen dragen.

— Wordt ge ook dokwerker ? vroeg Stans.

— Neen, ik ga varen, hé moeder ?

— Ja, ventje.

— Na mijn eerste communie.

— Als matroos ? vroeg Stans.

— Neen, stoker op de Amerikaansche booten.

— Ja, stoken kan hij wel, zei moeder. 's Winters zit hij altijd met de kolenschop in zijne hand. Hij stookt soms twee emmers kolen per dag op.

Zoo babbelend en etend en drinkend verliep de tijd. Ze hadden gehoord dat de «Oceania» om vijf uur komen zou.

Eindelijk zagen ze de boot. 't Duurde nog lang eer vader op de kaai stond. Hij was blij zijn vrouw en jongen gezond terug te zien. Dan moest hij zijn geld gaan halen. Eindelijk kon hij meê. Nu zag hij Frans eens goed aan.

— Wat hebt ge daar op uw hoofd ? vroeg hij.

— Een hoed, vader !

— Hebt ge uw eerste communie gedaan ?

— Neen.

— Alloh, weg met dien leelijken pot ! Hop ! Vader sloeg 't hondenkotje af. De hoed rolde nogal ver. Moeder wilde hem rap opnemen. Helaas ! 't Was te laat. 't Wiel van een sleeperswagen reed er juist over. Arme hoed !

— 't Was de mijne niet ! riep moeder. Hij is van Fien... Ik heb hem geleend. Wat zal Fien nu zeggen !

— 't Is gelijk, zei vader. We zullen Fien geld geven voor een anderen.

En hij sloeg op zijn broekzak, waar de vijf frankstukken rammelden.

— 'k Heb nog papierkes ook ! Hier in mijn binnenzak. Stans was met haar man vertrokken.

— Maar Frans kan toch alzoo in zijn bloot hoofd niet loopen, zei moeder.

— We zullen hem een klak koopen... een zeemansklak met een gouden bandje en een sterreke.

— O, ja ! vader. Ginder liggen er ! En schoone !

— Kom maar meê ! Vader heeft centen ! En uwe schoenen zijn ook versleten. Ge zoudt er scheeve voeten meê krijgen.

— Toe, toe, die schoenen kunnen nog een tijdje meê, meende moeder.

— Neen, zeg ik ! Ik heb geld !

En vader sloeg weêr op zijn broekzak.

— Doe ze maar uit, jongen !

— Nu al, vader ?

— Maar neen, neen ! riep moeder. Hij kan toch niet op zijne kousen gaan. Ik schaam mij de oogen uit 't hoofd.

— Doe die schoenen uit. 'k Ben er oprecht beschaamd over. Smijt ze achter dien hoop zakken ! hernam vader.

Frans gehoorzaamde seffens.

Hij had toch een plezierigen vader.

— Welke kousen zijn dat nu ! Uwe teenen steken er door ! Doe ze ook uit !

— Nu seffens, vader ?

— Ja.

— Moet hij dan blootsvoets gaan ? vroeg moeder.

— Niet lang ! Ik heb geld ! Hoor maar ! Ik kan wel een heelen kousenwinkel leeg koopen.

De kousen lagen al bij de schoenen.

— Vader, wil ik mijn frak ook uitspelen ? vroeg Frans.

— Neen, die kan er goed door !

Het drietal ging nu naar een kousenwinkel. Dan kocht vader schoenen en daarna een klak met een gouden bandje.

Frans had weeral honger.

— Vader, zie eens welke lekkere leverworst, zei hij.

— Koop er maar een stuk ! Geen honger lijden !

Na de worst had de jongen zin in bollen. Daar kreeg hij dorst van. Hij wilde limonade. In een speelgoedwinkel kocht vader een pistool en vijf doosjes pistons. Frans schoot onophoudelijk.

Ten laatste geraakte de familie thuis.

Fien kwam al gauw eens kijken. Er zou wel wat te smullen zijn. Zij had den hoed geleend. 't Eene plezier is 't ander waard.

Maar ze zag, dat Frans nu een klak droeg.

— Waar is de hoed ? vroeg ze.

Vader begon te lachen.

— Jammaar, 'k moet mijn hoed terug hebben.

— Ga hem dan maar zoeken, ergens aan de dokken.

— Frans, waar is mijn hoed ?

— Overreden.

— Och arme ! hij ligt in 't gasthuis, gekte vader.

— Fien, ge moogt niet kwaad zijn ! We gaan hem be-

calen, zei moeder haastig.

— Geld genoeg ! snoefde de zeeman. Hoeveel heeft hij gekost ?

— Een frank, nietwaar Fien ? zei moeder. Ge hebt hem gekocht bij den uitverkoop.

— 't Was een van 't oud model, 'k heb het wel gezien, riep vader. Maar ik ben geen gierigaard. Hier Fien, een stuk van twee frank. En ge moet blijven eten. Is 't wel zoo ?

— Ja, antwoordde Fien. 't Was toch een schoone hoed. Waaide hij van uw hoofd, Frans ?

— Ja, hé Frans, zei vader. Maar ik maakte den wind met mijn hand. Als Frans zijn eerste Communie doet, krijgt hij een hoed... en een zilveren horlogeketen er bij... en strikken aan zijn mouwen en zijn broekspijpen... en hooge, blinkende schoenen. En dan rijden we de stad rond en gaan we naar den buiten. Maar nu moet hij een klak dragen.

— Hij heeft daar een schoone klak op, meende Fien.

Frans had geen tijd om te antwoorden. Hij had zijn zakken vol lekkers en at maar.

Moeder liep nu rap naar den winkel. Haar voorschoot was vol, toen ze terugkwam.

Geburen stapten binnen. Ze roken, dat 't hier goed was.

Frans had nog altijd honger. Maar wat hij een uurtje later deed, zal ik maar verzwijgen. Moeder moest zijn hoofd vasthouden. En zoo bleek als een doode kroop de jongen in zijn bed.

Den anderen morgen was hij weêr genezen. Hij had verlof. Natuurlijk ! hij was zijn post kwijt.

Frans ging weêr eens aan de poort van de school staan. Hij droeg zijn schoone klak. De jongens keken er naar.

Daar kwam de lange slungel, die den vorigen dag met zijn hoed gelachen had. Frans greep hem bij den kraag.

— Wat zegt ge nu ? vroeg hij. Hebt ge nog zooveel

Hij heeft daar een schoone klak op, meende Fien. (blz. 24)

praats ? Alloh, wat zegt ge nu ?

— Ge hebt een schoone klak op.

— Waarom scholdt ge me gisteren uit ?

— Ik ?

— Ja gij ! Houd u maar niet onnoozel !

— Frans, ik heb niet geroepen.

— Leugenaar ! Denkt ge dat ik u niet ken ! Maar nu zwijgt ge wel, hé ! Dit is nog voor gisteren.

Frans sloeg den gast op zijn neus.

Een schoolmeester zag het en schoot toe. Er waren op die school zooveel jongens, dat de meester ze niet allen kende. Hij meende, dat Frans ook een leerling was.

— Alloh, naar binnen, vechters ! Ik zal uw heer eens spreken ! Zijt ge niet beschaamd ?

Frans wilde wegloopen. Maar de schoolmeester trok hem bij zijn arm.

— Vooruit ! zei hij. Ah ! ge zijt nog koppig ook.

Frans verschrok zoo erg, dat hij geen woord spreken kon. En de lange slungel, die hem gisteren uitgescholden had, lachte hem uit. Frans was er aan ! Hij zat gevangen op de koer. Hij beefde van den schrik.

Veel jongens kwamen rond hem staan.

— Een nieuwe ! riepen ze.

— Hij heeft een schoone klak op, zei er een.

— Zijn Zondagsche. Dat is omdat hij nog maar voor den eersten keer komt, meende een ander.

— Ja. Hij zal ze niet altijd mogen opzetten van zijne moeder.

— Er zit goud op.

— 't Is juist een matrozenklak. Die kost veel geld.

Zoo babbelden de knapen.

— 't Is Frans de trompetter ! riepen sommigen. Ah ! Frans komt ge ook naar school ?

En ze trokken hem meê den koer op.

— Ja maar ik wil niet naar school ! schreeuwde Frans. Ik ga naar huis.

— Ge moogt niet door de poort. Er staat daar een heer. Hij zal u terugjagen. Eens binnen, kunt ge niet meer buiten ! vertelde er een.

— Ik moet niet naar school van moeder ! hernam Frans. Ik wil weg.

— Ja, ja, dat zegt ge er maar om. Toe, jongen, ge moet

niet bang zijn ! 't Is hier plezierig hoor ! troostte een makker.

De bel klonk. 't Spelen was gedaan. Al de kinderen gingen in rang staan bij hun klas. 't Gerucht was gestild.

Frans bleef beschaamd midden op den koer. Een heer kwam naar hem toe. 't Was de bestuurder.

— Ventje, waarom gaat ge niet naar uw klas ? vroeg hij.

Frans was te verlegen om iets te zeggen.

— Kom, manneke, waar moet ge staan ? Ge hebt de bel toch wel gehoord ?

— Ik ga niet naar school.

— Watblief ?

— Ik ga niet naar school. Ze hebben me hier binnengetrokken. Ik moet naar huis.

— Wie heeft er u binnengetrokken ?

— De schoolmeester.

— Zijt ge hier nog nooit op school geweest ?

— Neen.

— Waar gaat ge dan op school ?

— Nergens.

— De heer meende, dat ge een jongen van de school waart. Ge moet dan ook niet aan de poort staan. En vraag aan uw moeder of ge naar school moogt gaan. Anders blijft ge een dommerik. Ga nu naar huis !

Dat moest de bestuurder geen twee keer zeggen. Frans vloog weg.

Aan moeder vragen of hij naar school mocht ! Ja, dat kunt ge begrijpen ! Nooit van zijn leven. En hij zou niet meer aan of bij de poort komen.

Frans vertelde thuis niets van wat er gebeurd was. Hij mocht met zijn vader meê. Dat was plezieriger dan naar school gaan. Vader ging de familie en kennissen bezoeken.

Op hunne wandeling kwamen de zeeman en zijn zoon ook bij een kennis, Victor. Victor was vroeger gendarm geweest. Hij kreeg nu pensioen en had een gerust leven.

Hij was nog verre familie van vader... heel verre. Toch zeiden ze kozijn tot elkaar.

Toen vader binnenkwam, zat Victor te luisteren naar zijn kleinzoon Jan, die de gazet voorlas. Jan kwam juist uit school.

— Ha ! kozijn, welkom thuis ! riep Victor.

— Kozijn Victor ! hoe staat het met 't leven ? vroeg vader.

— Gezond, jongen... ik ben sterk als ijzer... maar de oogen gaan niet meer meê... dat is leelijker !

— Een bril koopen !

— Ik kan geen goeden vinden.

— 'k Zal er eens een meêbrengen uit Amerika. Daar verkoopen ze goede brillen.

— Maar duur zeker ?

— Bah ! niet al te duur. 't Was of vader honderden keeren voor een Amerikaanschen brillenwinkel stilgestaan had.

— Hoeveel kost een goede bril ? vroeg Victor.

— Ze hebben ze in verschillende prijzen...

— Zoo omtrent ? Maar een goede...

— Wel, een dollar...

— Dat is vijf frank, niet waar ?

— Ja. Maar kozijn, als ik een bril meeneem, is dat een cadeau... dan krijgt gij die gratis voor niets ! Wat denkt ge toch wel !

— Dat is braaf !

— Alloh... we kennen elkander sedert lang. Een sigaar rooken ?

— Dat is geen slecht gedacht.

Vader reikte zijn zakje over. Er zaten er nog drie in.

— Twee voor u, een voor uw kapoen Jan daar...

— Jan smooit nog niet !

— Kan hij er niet tegen ?

— Hij is nog te jong !

— Te jong ! Zie mijn manneke eens ! Hij dampit als een schouw. En nooit ziek, hoor !

Ik heb nog vergeten te zeggen, dat Frans aan een dikke sigaar zoog.

— Wel bedankt, maar Jan moet nog eenige jaren wachten. 't Is anders een goede sigaar.

— Dat geloof ik. Er zit een gouden bandje om.

— Ja, dat zijn ze ! Maar duur, hé ? 't Zijn geen armenmenschen-sigaren.

— Och... een zeeman aan land ziet op geen cent.

— Maar kozijn, hernam Victor, nog eens van dien bril gesproken, hij zal mij veel dienst doen. 'k Gaf een jaar van mijn leven voor goede oogen. Slecht zien is lastig. Ik zou niet gaarne mijn gezicht missen. 'k Wil weten wat er in de wereld gebeurt. Maar ik kan de gazet zelf niet meer lezen. Gelukkig helpt Jan mij. Die leest als een advocaat.

— Laat eens hooren Jan, dan krijgt ge vijf centen, hernam de zeeman.

De knaap las een artikel.

— 't Is gelijk muziek ! Waar haalt hij dat ? zei de vader van Frans.

— Ah... in school natuurlijk, antwoordde Victor lachend. Waar anders !

— Hoeveel kost dat om naar school te gaan ?

— Maar kozijn, vanwaar komt ge... ? Weet ge dan niet dat het geen duitje kost ? Leeren en boeken en papieren en pennen...heel de bazar krijgen ze voor niets. En de arme kinders worden 's Winters nog gekleed ook... en ze mogen

's noens soep gaan eten ! Jan heeft dat niet noodig... maar 't is toch schoon.

— En zouden ze daar mijnen kapoen ook aanvaarden denkt ge ?

Van zuiver schrik vergat Frans aan zijn sigaar te trekken.

— Maar zeker ! Ga met hem naar school en laat hem opschrijven ! Neem uw trouwboekse maar meê. Seffens in orde, man !

— Hoort ge dat, Frans ?

Ja zeker hoorde de jongen het !

— Ik moet niet leeren, ik ga naar zee, zei hij rap.

— Geleerdheid komt altijd te pas, verklaarde Victor.

— 'k Zeg het ook, riep vader. We hadden aan boord een simpelen matroos... hij sprak Fransch en Engelsch en hij schreef brieven, dat ge er bij zoudt weenen... hij was bijna zot van geleerdheid ! 't Is schoon voor een armen jongen. Maar hij zal er wel geraken. Hij wordt nog kapitein.

— Had mijn vader mij niet laten leeren, 'k zou nooit gendarm geworden zijn, hernam Victor. En onze Jan hier wordt klerk. Hij zal een heer zijn en nooit moeten werken. Als ge iets goeds van uw Frans wilt maken, stuur hem dan naar school, kozijn ! Hij loopt te veel langs de straat. Niet, dat 't mijn zaken zijn, maar dat deugt niet !

— Ge hebt gelijk. Morgen vroeg gaat hij meê. Hoe laat is het bureau daar open ?

— Ge gaat rond half negen en vraagt naar den bestuurder

— O ! 'k zal er den weg wel vinden... ik vind overal den weg, in Amerika, in Afrika, op land en zee... ge moogt me zetten, waar ge wilt, als was het in 't putteke van Kongo.

Toen hij thuis kwam, sprak vader seffens over zijn plan met zijne vrouw.

A. HANS

VROOLIJKE FRANS

PENTEEKENINGEN VAN A. THYS.

TWEEDE DRUK

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN.